

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

VALTIONEUVOSTON
SELVITYS- JA TUTKIMUSTOIMINTA

Eurooppalaiset hallintojärjestelmät vertailussa - selvityshankkeen lähtökohdat

TEAS-hankkeen loppuseminaari, Kansallissali 20.9.2016

Ohjausryhmän puheenjohtaja, hallitusneuvos Tarja Hyvönen

Kunta- ja aluehallinto-osasto

Selvityshankkeen tausta

- Pääministeri Sipilän hallitus uudistaa julkisen hallinnon rakenteita usean merkittävän reformin voimin. Nämä ovat
 1. **Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus**
 2. **Kuntien, maakuntien ja koko julkisen sektorin kustannusten karsiminen**
 3. **Tulevaisuuden kunta**
 4. **Maakuntauudistus**
 5. **Keskushallinnon uudistus**
- Hallitusohjelman mukaisessa tavoitetilassa Suomessa on selkeään tehtäväjakoon ja tehtäväkokonaisuuksiin perustuva kolmitasoinen julkishallinto, jonka keskeiset hallintorakenteet ovat valtionhallinto, maakuntahallinto ja kunnallishallinto
- Selvityshankkeen tehtävänä on tuottaa erityisesti maakuntauudistuksen ja keskushallinnon uudistuksen tueksi tietoa siitä, miten valtioneuvostotason alainen hallinto on organisoitu eri maissa suhteessa koko julkishallinnon keskeisiin hallintorakenteisiin.

Uusi julkisen hallinnon työnjako maakuntaudistuksen myötä

KUNNAT

Paikallisen osallistumisen, demokratian ja elinvoiman yhteisöjä, jotka hoitavat asukkaiden päättämiä itsehallintotehtäviä ja laissa säädettyjä paikallisia tehtäviä.

- Osaaminen ja sivistys
- Terveys ja hyvinvointi
- Liikunta ja kulttuuri
- Nuorisotoimi
- Paikallinen elinkeinopolitiikka
- Maankäyttö ja rakentaminen

MAAKUNNAT

- Sosiaali- ja terveydenhuolto
- Pelastustoimi
- Ympäristöterveydenhuolto
- Aluekehittäminen
- Alueiden käytön ja rakentamisen ohjaus

- Työ- ja elinkeinopalvelut
- Liikennejärjestelmäsuunnittelu ja joukkoliikenteen alueellinen suunnittelu
- Maaseudun kehittäminen ja lomituspalvelut

VALTIO

- Oikeusvaltion ylläpito ja kehitys
- Perusoikeuksien turvaaminen ja arviointi

- Turvallisuustehtävät
- Valtakunnalliset ja kv-tehtävät
- Yleinen edunvalvonta

Maakuntauudistuksen vaikutukset valtionhallintoon

- Valtion hallintotehtävissä on periaatteena valtakunnallinen toimivalta silloinkin, kun tehtävät edellyttävät alueellista tai paikallista läsnäoloa
- Toisena periaatteena valtion hallintotehtävissä on valtakunnallisesti yhtenäisen toimintatavan ja ratkaisukäytännön soveltaminen
- Aluehallintovirastosta yksi valtakunnallisen toimivallan omaava viranomainen, joka toimii alueellisissa yksiköissä
- ELY-keskukset ja TE-toimistot lakkaavat 1.1.2019 lukien
- Päällekkäisyydet aluehallintovirastojen pohjalta muodostettavan viraston ja eräiden keskushallinnon virastojen tehtävissä puretaan

Jaottelu valtion keskushallinnon, aluehallinnon ja paikallishallinnon virastoihin käy tarpeettomaksi, jatkossa on vain valtion virastoja

Valtionhallinnon virastorakenne tulevaisuudessa

Ministeriöt ja Oikeuskanslerin virasto

Virastot ja laitokset

- n kpl virastoja (=kirjanpitoyksikköjä)
- valtakunnallinen toimivalta
- virastot jakautuvat rakenneratkaisunsa perusteella kahteen eri päätyyppiin, toimialavirastoihin ja monialaisiin virastoihin

VIRASTOTYYPPI A TOIMIALAVIRASTOT

- n kappaletta virastoja
- osalla virastoista ei alueellista toimintaa ja osalla alueellista toimintaa n:ssä kappaletta toimintayksiköitä

VIRASTOTYYPPI B MONIALAISET VIRASTOT

- n kappaletta virastoja
- osalla virastoista ei alueellista toimintaa ja osalla alueellista toimintaa n:ssä kappaletta toimintayksiköitä

Keskushallinnon uudistus: rakenteelliset kehittämisperiaatteet ja aikataulu

- Hallitusohjelman mukaan keskushallinnon virastorakenteen uudistuksessa tukeudutaan Kehu- ja Virsu-hankkeissa omaksuttuihin kehittämisperiaatteisiin
 - 1) selkeästä rakenteesta ja ohjauksesta,
 - 2) valtakunnallisesta toimivallasta,
 - 3) asiakasnäkökulmasta,
 - 4) sähköisistä palveluista,
 - 5) kyvystä muutokseen ja riskienhallintaan,
 - 6) julkisen hallinnon yhteistyöhön asiakaspalvelussa.
- Uudistuksessa kiinnitetään erityistä huomiota johtamisjärjestelmän selkiinnyttämiseen ja kokonaisuuden hallintaan hallinnolliset sektorirajat ylittäen.
- Valtiovarainministeriö asettaa keskushallinnon uudistushankkeen 10/2016. Lainsäädäntö tulee voimaan viimeistään 1/2019 (hallituksen toimintasuunnitelma 14.4.2016)
- Vastuuministerinä kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen

Keskushallinnon virastoja koskeva esiselvitys

- VM on toteuttanut virkatyönä keskushallinnon uudistushanketta pohjustavan esiselvityksen.
- Aineisto on valmiina ja siitä on tehty aihepiireittäin yhteenvetoja ja analyyseja.
- Esiselvitysaineiston analyysi luo hyvän pohjan keskushallinnon uudistushankkeen käynnistämiseksi ja hallituksen reformin onnistuneelle läpiviennille.

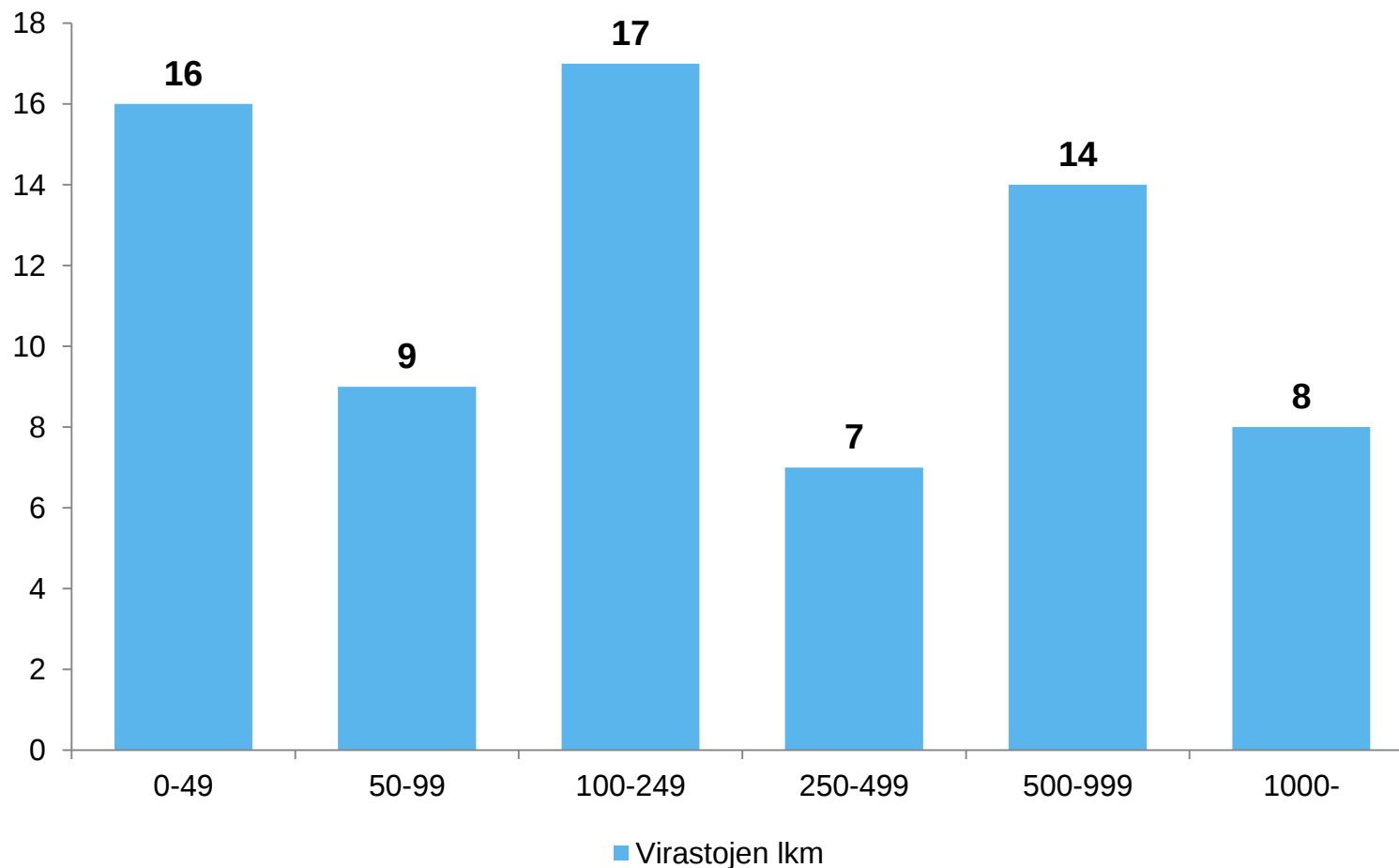

Valtion keskushallinnon virastot ja laitokset hallinnonaloittain (63 + 8 kpl)

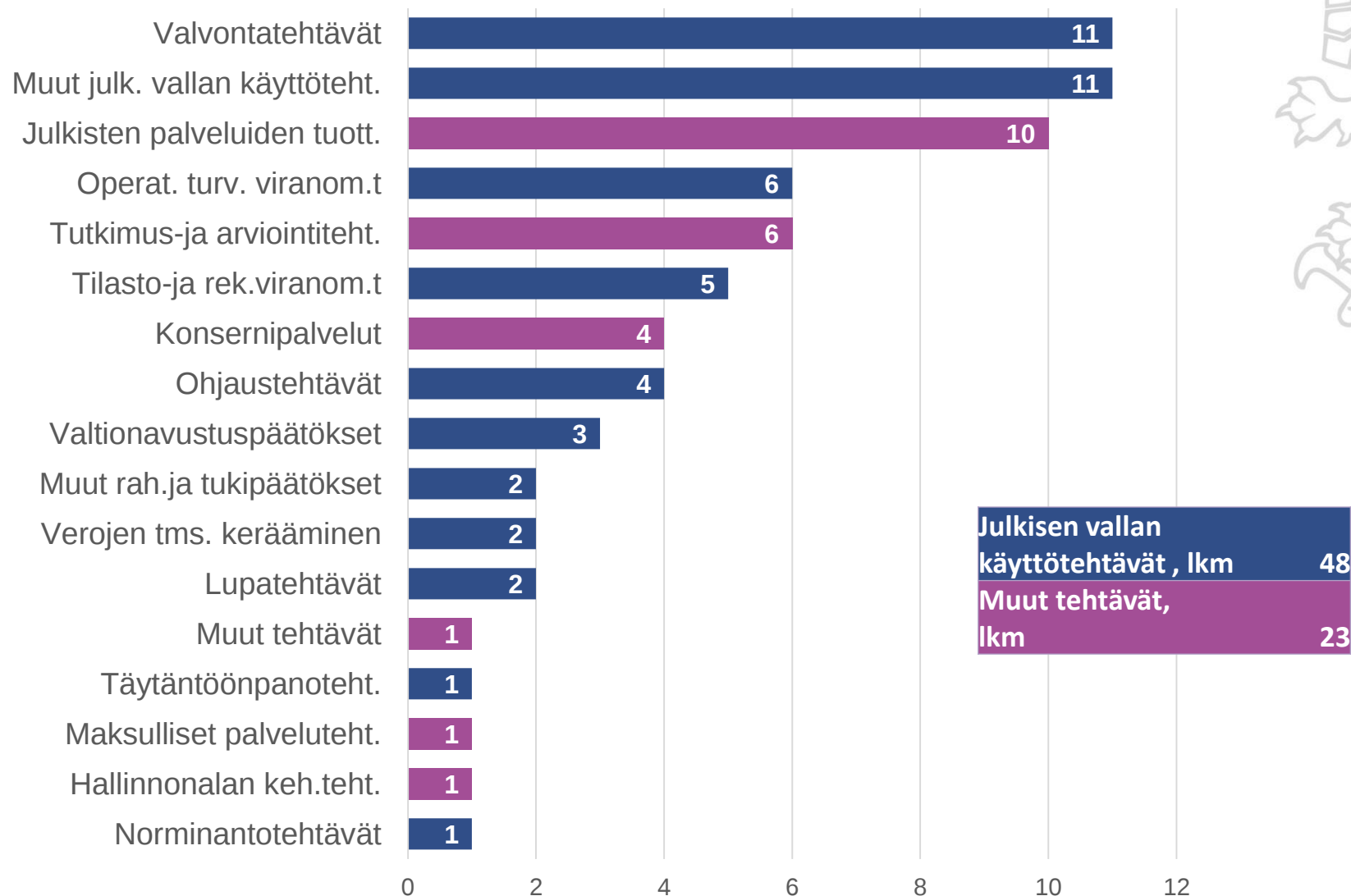

Keskushallinnon virastojen kokoluokat htv:n mukaisesti

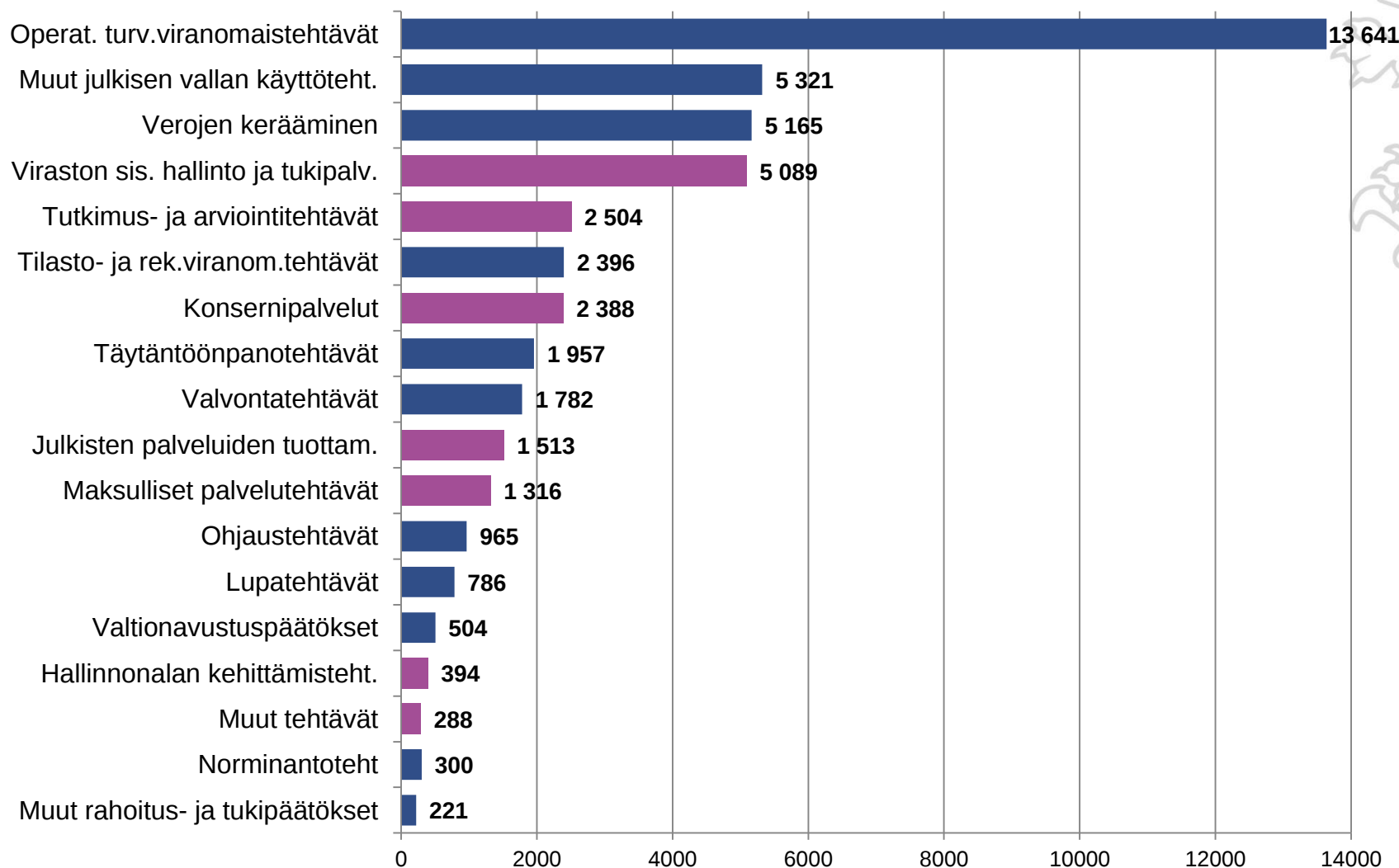
71 virastoa: 44 kirjanpitoyksikköä, 24 muuta tulosohejattuja virastoa ja 3 muuta virastoa

Keskushallinnon virastojen lukumäärä päätehtävittäin

Keskushallinnon virastojen henkilötyövuodet tehtäväkokonaisuuksittain

Lähde: Keskushallinnon uudistamisen esiselvitys (VM 2016)

TEAS-hanke

- Selvityksen on tilannut valtiovarainministeriö ja se kuuluu valtioneuvoston päätöksentekoa tukevan selvitys- ja tutkimussuunnitelman 2016 mukaisiin TEAS-hankkeisiin.
- Selvityksen toteuttajaksi valittiin hankehakemusten perusteella Åbo Akademi.
- Selvityksen ovat laatineet dosentti Pekka Kettunen, tutkija Siv Sandberg ja tutkija Cecilia Fredriksson.
- Selvitys käynnistyi 2.5.2016 ja valmistui elokuun lopussa 2016.
- Selvityshankkeen tehtävänä oli tuottaa tietoa siitä, miten valtioneuvostotason alainen hallinto on organisoitu eri maissa suhteessa koko julkishallinnon keskeisiin hallintorakenteisiin.
- Selvityksessä tuli myös verrata Suomea vertailumaihin.
- Selvityksen pääasiallinen työtapana oli koota olemassa olevaa tietoa yhteen.

Tarkasteluun valitut eurooppalaiset valtiot

- Tarkasteltaviin maihin kuuluivat toimeksiannon mukaisesti Ruotsi, Tanska, Norja, Alankomaat ja Iso-Britannia.
- Åbo Akademi lisäsi tarkasteltaviin maihin Viron, Portugalin ja Kroatian.
- Kooltaan maat ovat Iso-Britanniaa lukuun ottamatta pieniä tai keskisuuria.
- Valintastrategiana on ollut valita mukaan Suomen kannalta relevantteja maita ja nostaa esille esimerkkejä erilaisista julkishallinnon ja valtionhallinnon järjestämistavoista.

Selvityksen kysymyksenasettelu: Tarkasteltavien maiden hallintorakenteet

- 1) Millaisia hallintorakenteita eri maissa esiintyy?
- 2) Mitkä tehtäväkokonaisuudet kuuluvat kullekin hallintorakenteelle?
- 3) Kuinka niiden väliset ohjaussuhteet on järjestetty?
- 4) Miten niiden valvonta on järjestetty?
- 5) Kuinka itsenäisiä eri hallintorakenteet ovat?
- 6) Miten niiden rahoitus on järjestetty?

Selvityksen kysymyksenasettelu:

Valtioneuvoston alainen valtionhallinto

- 1) Miten valtionhallinnon organisaatioita voidaan perustaa, yhdistää ja lakkauttaa?
- 2) Millaisia organisaatioita valtionhallintoon kuuluu?
- 3) Jakautuuko valtionhallinto erilaisiin hallintotasoihin?
- 4) Kuuluuko valtionhallintoon alueellista toimivaltaa omaavia viranomaisia?
- 5) Onko valtionhallinnossa monialaisia viranomaisia ja millä perusteella ratkaisut on tehty?
- 6) Miten valtionhallinnon organisaatioita ohjataan?
- 7) Onko virastoilla norminantovaltaa?
- 8) Miten virastojen rahoitus on järjestetty?

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Tervetuloa seminaariin!

Tarja Hyvönen
Hallitusneuvos, yksikön päällikkö
p. 0295 30147
tarja.hyvonen@vm.fi

Valtiovarainministeriön viestintä
vm-viestinta@vm.fi
Mediapalvelunumero (arkisin 8–16) 02955 30500

